

ELEKTRONIČKE MOGUĆNOSTI MUZEJA: NAPREDAK I OGRANIČENJA, DOSTIGNUĆA I PROBLEMI

Trideseta međunarodna konferencija CIDOC/ADIT-a, Petrograd, 2003.

VIŠNJA ZGAGA □ Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb

sl.1. Mramorna palača Državnog ruskog muzeja, mjesto održavanja jubilarne 30. konferencije CIDOC-a, 2003.

Pod sloganom 1993.: *Rusija prvi put na CIDOC-u;* 2003.: *CIDOC prvi put u Rusiji* u Ljubljani - ruski nacionalni komitet ICOM-a i tvrtka ADIT, uz koju je usko vezana sustavna informatizacija ruske muzejske mreže, organizirali su CIDOC-ovu konferenciju.

CIDOC je jedan od najbrojnijih i najaktivnijih ICOM-ovih komiteta čije se članstvo sastoji od približno 900 stručnjaka iz 86 zemalja. Usredotočen je na ideju promicanja, primjene i razvoja informacijskih tehnologija na svim područjima muzejskog rada, sistematizaciju i klasifikaciju, istraživanje, zaštitu i prezentaciju baštine najširim slojevima korisnika.

Konferencija je bila uzorno pripremljena i provedena: od websitea kao mjesta komunikacije s organizacijskim odborom, ali i pristupa mnogim korisnim informacijama, publiciranog zbornika sažetaka, preciznog programa koji je besprijekorno funkcionirao, izložbe proizvoda ruskih muzeja koji se koriste novim tehnologijama, do uzorne tehničko-tehnološke podrške.

Jedina primjedba mogla bi se odnositi na nepostojanje stručnih vodstava po muzejima, odnosno na angaži-

ranje turističkih vodiča pri razgledu značajnih spomeničkih cjelina (Petrof, Carsko selo).

Organizacijski partner, tvrtka ADIT (Association for Documentation and Information Technology, <http://www.adit.ru>), neprofitna je organizacija usmjerena na dokumentaciju i informacijsku tehnologiju, a od 1996. djeluje na širokom spektru tema vezanih za informatizaciju kulturne baštine, surađujući pri tome i s ostalim sektorima u kulturi.

ADIT radi na programima obrade muzejskog predmeta i prezentaciji muzejske građe, na obrazovanju novoga informatički pismenog kustosa i na pružanju različitih usluga i servisa koji se temelje na suvremenim telekomunikacijskim sustavima. Zadaća svih tih aktivnosti jest istraživanje i populariziranje ruske kulturne baštine. U tom smislu ADIT usko surađuje s CIDOC-om, primjenjujući određene standarde na ruske baštinske institucije, kao i s relevantnim svjetskim udruženjima i organizacijama (MCN-om, MDA-om, CHIN-om, AMICO-om). Kolege iz ADIT-a (<http://www.adit.ru/rus/organisation/strategy.html>) na

konferenciji su svoju tvrtku predstavili vrlo opširno i s više predavanja.

U Mramornoj palači Državnoga ruskog muzeja (matičnog muzeja svih 250 ruskih umjetničkih muzeja) u slavljeničkom Petrogradu održana je jubilarna 30. konferencija CIDOC-a u godini kada Petrograd mnogim kulturnim zbivanjima obilježava svoj 300. rođendan. Program ovogodišnje konferencije bio je podijeljen na ove teme:

- *Stanje informatizacije ruskih muzeja*
- *Dokumentacija: kultura standarda*
- *Baze podataka i slikovne baze; kultura reda*
- *Multimedija: kultura obrazovanja*
- *Internet: kultura komunikacije (prožimanja)*
- *Tehničko-tehnološka ograničenja*
- *Metapodaci - način integracije podataka*
- *Muzejske baze podataka i Internet*
- *Nove tehnologije - na putu za muzej budućnosti*
- *Međunarodni projekti*
- *Burza ideja.*

Velikim su dijelom predstavljeni različiti (ne samo isključivo muzejski) projekti zemlje domaćina. Takva je koncepcija opravdana i razumljiva jer su dostignuća naših kolega iz Ruske Federacije do sada bila uglavnom nepoznata zbog njihova nepojavljivanja na kongresima. Stoga je referat hrvatskih predstavnika, kolega Žarke Vujić i Gorana Zlodija (unutar teme *Metapodaci*) bio zapažen doprinos.

Na konferenciji je u plenarnom dijelu ili u sklopu rada radnih grupa održano šezdesetak predavanja: za multimediju, konceptualno referentni model, arheološke muzeje *in situ* i grupe za dokumentacijske standarde. Osvrnut ću se na ona predavanja koja korespondiraju s problemima i tendencijama informatizacije u našoj zemlji.

Na primjeru Mihajilovske palače, u kojoj je za sudionike konferencije bio organiziran prijam i prezentacija programa, pokazane su doista goleme mogućnosti primjene informacijske tehnologije pri restauraciji arhitektonskog spomenika. Izrađena je baza podataka koja je sadržavala građu što se odnosi na građenje i arhitekturu zgrade, opremu zgrade i namještaj koji se čuvao u različitim ruskim i europskim zbirka. Riječ je o različitoj vrsti građe: arhivskim dokumentima, crtežima, umjetničkim djelima i nacrtima, što je uvelike otežalo stvaranje jedinstvene baze. Virtualna povijest projektiranja predočila je sve etape rada na projektu restauracije pokazujući npr. odabir boja za fasadu palače ili rekonstrukcije interijera. Projekt restauriranja obuhvaćao je kompjutorski model svake prostorije unutar palače, a oslanjao se na grafike i crteže palače u 18. stoljeću kao i na opća znanja o interijeru ruskih palača toga doba. Ta kombinacija podataka bila je temelj odluke o rekonstrukciji interijera, koja je prema tome i izvedena.

3D animacija izgubljenog interijera - spavaća soba Pavla I. omogućila je rekonstrukciju na osnovi

sačuvanog namještaja i prema opisu. Iz mnoštva baza podataka izrađena su i tri različita komercijalna CD-a. U svakom slučaju, bio je to izuzetno dobro koncipiran i proveden projekt koji je na najzorniji način pokazao nevjerojatno široku primjenu podataka različitih medija.

Tvrtka Alt-Soft prikazala je dvanaestogodišnje rezultate informatizacije ruskih muzeja. U tom razdoblju obrađeno je milijun i pol muzejskih predmeta u 94 muzeja. Zanimljiva je činjenica da je 600 000 predmeta uspješno konvertirano iz "kućnih" muzejskih softvera. Naglašavajući velike prednosti što ih suvremene tehnologije nude muzejima u širokom rasponu poslova od znanstvenih istraživanja do izrade virtualnih izložbi, važno je da muzeji angažiraju profesionalne tvrtke ili informatičare kako bi se mogli optimalno iskoristiti rezultati muzejskog rada.

Koliko su za znanstvenu obradu muzejskog predmeta važni standardi (klasifikacija, terminologija, metodologija itd.) pokazale su kolege iz Ruskoga etnografskog muzeja, nacionalnog muzeja, koji su 15 godina radili na tom problemu, objavivši do sada rezultate tog rada u priručnicima *Metode atribucije etnografskih predmeta*, *Klasifikacijske sheme*, *Rječnik terminologije*. Ti se standardi sada primjenjuju u obradi etnografske građe u ruskim muzejima, što je posao koji očekuje našu mrežu (etnografskih) a i drugih muzeja. Važno je napomenuti da su rezultati njihova rada gotovo identični standardima na kojima su radili afrički muzeji, u suradnji s CIDOC-om (<http://www.icom.museum/africom/standards.html>).

O raznolikosti i nužnosti integracije kulturne dokumentacije, napose one koja se, osim u muzejima, čuva u arhivima i knjižnicama, u "institucijama sjećanja", ruski muzealci i informatičari razmatraju primjenu CIDOC-ova programa CRM (Conceptual Reference Model), koji se veže na ISO/CD 21127 standard, konkretno, <http://www.niso.org/international/SC4/n5000.pdf>.

Ohrabruje činjenica da su naše baštinske institucije prepoznale te probleme već prije pet godina organizirajući godišnje konferencije *Arhivi, knjižnice muzeji* (AKM).

Kakvi su rezultati primjene novih tehnologija u muzejskoj pedagogiji pokazali su kolege iz Centra za muzejsko obrazovanje i dječju umjetnost pri Državnome ruskom muzeju, (<http://www.center.rusmuseum.ru/netBookNew/index.htm>), koji nije zamišljen samo kao mjesto usvajanja novih znanja o umjetnosti već je i mjesto žive rasprave o umjetnosti. Kolege iz Ermitagea pokazali su nam i svoj odio za izradu takvih programa i predočili svu složenost rada na projektima, uz prezentaciju najnovijih CD-ova namijenjenih najmlađoj muzejskoj publici.

Suradnja turističke djelatnosti i kulturne baštine bit će još efikasnija ako se primijene nove mogućnosti IT-a. Prezentirani su programi muzeja Jaroslavske regije i ukrajinske baštine, kao i projekt što su ga radili talijanski i ruski stručnjaci kako bi osmislili stranice o gradovima kao turističkim destinacijama odnosno kulturnim

proizvodima. Zanimljiv je i primjer muzeja u Vladimiru <http://www.museum.vladimir.ru> koji na svojim stranicama, osim, dakako, muzejskih sadržaja, nudi i praktične turističke informacije.

Primljeno: 6. rujna 2004.

ELECTRONIC POSSIBILITIES OF MUSEUMS: PROGRESS AND LIMITATIONS, ACHIEVEMENTS AND PROBLEMS

ICOM/CIDOC's 30th International Conference, St. Petersburg, 2003

Under the slogan "1993: Russia for the first time at CIDOC; 2003: CIDOC for the first time in Russia" in Ljubljana - the Russian National Committee of ICOM and the ADIT company, which is closely linked with the systematic computerisation of the Russian museum network, organised CIDOC's conference.

CIDOC is one of the most numerous and most active of ICOM's committees whose membership numbers some 900 experts from 86 countries. It is focused on the idea of promoting the application and development of information technologies in all segments of museum work; systematisation and classification, research, conservation and well as preservation of the heritage to the broadest segments of users.

The 30th CIDOC conference was held in the Marble Palace of the Russian State Museum (the central museum of all 250 Russian art museums) in St. Petersburg in the year that this city celebrated its 300th anniversary with a host of cultural events.

The conference was splendidly prepared and executed: from the web site as a point of communication with the Organising Committee and a point of access to much useful information, a published collection of summaries of papers, a precise programme that was carried out flawlessly, an exhibition of products of Russian museums using new technologies, to flawless technical and technological support.

The conference for the most part presented various (not only museum) projects of the host country. This concept is justified and understandable, since the achievements of our colleagues from the Russian Federation have been mainly unknown because of their absence from congresses. At the conference, within the theme block of Metadata, Croatian representatives, Žarka Vujić and Goran Zlodi from the Zagreb Faculty of Arts (Department of Information Sciences, the Museology Sub-Department) also read their papers.

There were some sixty papers read, both at the plenary session and within the framework of workgroups: for multimedia, a conceptual reference model, archaeological museums in situ and groups for documentation standards. The authoress in her text deals with papers that correspond with the problems and tendencies of computerisation in Croatia.